

Hobbydieren in het nieuwe mestbeleid

De Meststoffenwet geldt alleen voor dieren die voor “gebruiks- of winstdoeleinden” worden gehouden. Dit betekent dat hobbydieren buiten het bereik van de Meststoffenwet vallen. Mest van hobbydieren wordt dan ook niet beschouwd als dierlijke mest. Wanneer de mest van hobbydieren wordt aangewend op landbouwgrond, telt de mest als organische mest wel mee voor het bepalen of aan de stikstofgebruiksnorm en fosfaatgebruiksnorm voor alle meststoffen is voldaan. In dit bericht treft u meer informatie aan over wat onder hobbydieren wordt verstaan en welke regels van toepassing zijn op hobbydieren en de mest die geproduceerd wordt door hobbydieren.

Welke dieren vallen onder de Meststoffenwet?

De gebruiksnormen en de administratieve verplichtingen zoals die staan weergegeven in de Meststoffenwet zijn alleen van toepassing op landbouwbedrijven en op dierlijke meststoffen die afkomstig zijn van dieren die gehouden worden voor “gebruiks- of winstdoeleinden”. Alleen de in de bijlage van het [Besluit aanwijzing voor productie te houden dieren](#) vermelde dieren mogen in Nederland worden gehouden voor “gebruiks- of winstdoeleinden”. Dieren die niet voorkomen in de bijlage van het bovengenoemde besluit vallen buiten de Meststoffenwet.

Hobbydieren

Indien de in de bijlage van het besluit vermelde dieren niet voor de productie van melk, vlees, wol, bloed, urine, eieren, veren, huiden en pelzen worden gehouden en niet gebruikt worden voor de bedrijfsmatige (op)fokkerij worden ze gezien als “niet bedrijfsmatig gehouden dieren”. Hobbydieren vallen onder het begrip “niet bedrijfsmatig gehouden dieren”.

Wat is een hobbydier?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, is het van belang om te bepalen wie de houder van de dieren is. Onder de houder van dieren wordt verstaan de mestproducent. Hieronder vallen contractmesters, contractopfokkers, degenen die op contract eieren produceren en degenen die op basis van een voercontract alleen dieren in een stal onderbrengen en verzorgen. Iemand met een paardenpension die een paardenbox verhuurd aan een particulier en vervolgens het dier verzorgt, voert, het voer aankoopt etc. is de houder van het dier.

Wanneer is bepaald wie de houder van de dieren is, dient telkens de vraag gesteld te worden of het betrokken dier wordt gehouden voor “gebruiks- of winstdoeleinden”.

Voorbeelden hobbydieren

In een drietal Kamerstukken heeft minister Veerman van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verduidelijkt welke dieren worden gezien als hobbydieren. Als hobbydieren worden in ieder geval beschouwd, dieren die:

- in privé-sfeer worden gehouden als gezelschapsdier, bijvoorbeeld het rijpaard van de varkenshouder,
- worden getoond in dierentuinen en parken,
- worden gehouden voor puur educatieve doeleinden, zoals dieren in kinderboerderijen.

In elke situatie moet aangetoond kunnen worden, dat de dieren voor hobbymatige doeleinden gehouden worden.

Aantal dieren speelt geen rol

In de wandelgangen doet het verhaal zich de ronde dat wanneer de stikstofproductie van de hobbydieren meer is dan 350 kilogram stikstof per jaar, de dieren niet meer worden gezien als

hobbydieren. Dit is echter onjuist. Het aantal dieren speelt geen directe rol bij de bepaling of het om hobbydieren gaat of om dieren die voor “gebruiks- of winstdoeleinden” worden gehouden. Dienst Regelingen geeft echter wel aan dat iemand die op elk moment van het jaar een aantal hobbydieren houdt met een gezamenlijke mestproductie van op jaarbasis niet meer dan 350 kilogram stikstof, in ieder geval als hobbymatig wordt beschouwd. Indien een melkveebedrijf naast de melkkoeien bijvoorbeeld nog zeven paarden voor de hobby houdt (N-productie 333 kg), worden de paarden gezien als hobbydieren.

N-productie van meer dan 350 kg

Wanneer de mestproductie van de hobbydieren meer is dan 350 kilogram, zal aangetoond moeten worden dat de dieren niet gehouden worden uit winstoogmerk en moet onder andere uit de financiële administratie van het bedrijf blijken dat de dieren ook daadwerkelijk hobbydieren zijn.

Mest afkomstig van hobbydieren

De mest afkomstig van hobbymatig gehouden dieren valt niet onder het begrip “dierlijke meststoffen”. In de Meststoffenwet wordt namelijk onder dierlijke meststoffen het volgende verstaan: *“Uitwerpselen van voor gebruiks- of winstdoeleinden gehouden dieren, daaronder begrepen de geheel of gedeeltelijk verteerde maag- of darminhoud van deze dieren en mengsels van strooisel met de uitwerpselen, alsook producten daarvan”*. Dat de mest van hobbydieren niet wordt gezien als dierlijke meststof wil niet zeggen dat de mest geheel buiten het bereik van de Meststoffenwet valt.

Aanwenden mest hobbydieren op landbouwgrond

Indien de mest van hobbydieren wordt aangewend als meststof op landbouwgrond, moet de hoeveelheid meststoffen meegeteld worden in het kader van de totale stikstofgebruiksnorm fosfaatgebruiksnorm voor alle meststoffen. De mest wordt immers aangewend als een meststof voor het desbetreffende perceel. DR heeft aangegeven dat voor mest afkomstig van hobbydieren gerekend dient te worden met de stikstofwerkingscoëfficiënt van “vaste mest van overige diersoorten (40%)”. Of dit terecht is, is de vraag. Wij zijn van mening dat de stikstofwerkingscoëfficiënt van “graasdierenmest met beweiding (35%)” indien van toepassing gehanteerd mag worden. Wij zullen hierover navraag doen bij DR en u vervolgens op de gebruikelijke wijze informeren.

De mest van hobbydieren telt niet mee voor het bepalen of de stikstofgebruiksnorm voor dierlijke mest wordt overschreden. Voor 2006 en 2007 geldt ook een fosfaatgebruiksnorm voor dierlijke meststoffen die op bouwland worden aangewend. Indien mest van hobbydieren wordt aangewend op een perceel bouwland, hoeft de hoeveelheid niet meegerekend te worden voor het bepalen of aan de fosfaatgebruiksnorm van dierlijke mest is voldaan.

Aanwenden mest hobbydieren op natuurterrein of overige grond

Voor mest van hobbydieren dat wordt aangewend op grond dat niet behoort tot het landbouwbedrijf, is [artikel 2 van het Besluit gebruik meststoffen](#) (BGM) van toepassing. In het BGM wordt een andere definitie gehanteerd voor dierlijke meststoffen dan in de Meststoffenwet. In het BGM worden dierlijke meststoffen als volgt gedefinieerd: *“Uitwerpselen van dieren, daaronder begrepen de geheel of gedeeltelijk verteerde maag- of darminhoud van deze dieren en mengsels van strooisel met de uitwerpselen, alsook producten daarvan”*. In het BGM wordt mest van hobbydieren wel gezien als dierlijke meststof. Voor overige grond, niet zijnde landbouwgrond of natuurterrein, geldt dat er niet meer dan 20 kilogram fosfaat per hectare per jaar uit dierlijke mest gebruikt mag worden. Indien de overige grond, dat niet bij een landbouwbedrijf behoort, grasland of bouwland is, mag er maximaal 170 kilogram stikstof en 85 kilogram fosfaat per hectare per jaar uit dierlijke mest

gebruikt worden. Voor de hoeveelheid stikstof en fosfaat uit dierlijke mest dat gebruikt mag worden op natuurterrein, zie ons bericht daarover.

Vervoersbewijs Dierlijke Meststoffen (VDM)

Uit de definitie van dierlijke meststoffen in de Meststoffenwet blijkt dat mest van hobbydieren niet onder de definitie van “dierlijke meststof” valt. Wanneer mest van hobbydieren wordt afgevoerd naar een ander bedrijf geldt dan ook dat in geen enkel geval een VDM opgemaakt hoeft te worden. Wel moeten de gegevens omtrent onder andere de hoeveelheid aan- of afgevoerde mest in de eigen administratie bijgehouden worden.

Grond bij hobby “bedrijven”

Gebruikers van grasland of bouwland, dienen deze grond in principe bij Dienst Regelingen (DR) te registreren als landbouwgrond. Onder enkele voorwaarden is het toegestaan om de grond niet bij DR te registreren. Het betreft gebruikers van grasland of bouwland die op elk moment in een kalenderjaar aan de volgende voorwaarden voldoen:

- De aangevoerde en eigen geproduceerde hoeveelheid dierlijke mest bedraagt maximaal 350 kilogram stikstof per jaar.
 - De oppervlakte grond die bij het bedrijf in gebruik is, is nooit meer dan 3 hectare.
- Omdat hobbydieren geen dierlijke mest produceren, is voor houders van hobbydieren, vooral het tweede punt van belang.

Voorbeeld bedrijf met hobbydieren en neventak

Een melkveehouder houdt op zijn bedrijf de dieren zoals weergegeven in tabel 1. De fokschapen worden op het bedrijf gehouden als neventak en de paarden worden uitsluitend voor de hobby gehouden.

Tabel 1: Op het bedrijf gehouden dieren

Diersoort	Aantal	Mestproductie (m ³)		N-excretie (kg)		P ₂ O ₅ -excretie (kg)	
		Per dier	Per diersoort	Per dier	Per diersoort	Per dier	Per diersoort
Melk- en kalfkoeien ¹	100	25,2	2.520	115,0	11.500	41,5	4.150
Fokschapen	25	0,41	10,25	10,2	255	3,6	90
Volwassen paarden	5	7,5	37,5	47,6	238	22,0	110

¹ Gemiddelde melkproductie 7500 kg met ureumgehalte van 26 mg/100 g.

Stikstofproductie neventak

De totale stikstofproductie van de neventak bedraagt op geen enkel moment van het jaar meer dan 350 kilogram. De melkveehouder is daarom vrijgesteld van de administratieve verplichtingen van de neventak. De mestproductie van deze dieren dient wel meegenomen te worden bij de bepaling of aan alle gebruiksnormen is voldaan.

Mestproductie paarden

De melkveehouder wendt de mest van de paarden aan op zijn landbouwgrond. Deze meststof dient dus meegenomen te worden bij de bepaling of aan de stikstofgebruiksnorm en de fosfaatgebruiksnorm voor alle meststoffen is voldaan.

Gebruiksnormen

Om te bepalen of aan de gebruiksnormen is voldaan, dient onder andere berekend te worden hoeveel stikstof en fosfaat er op het bedrijf wordt gebruikt. In dit voorbeeld wordt ervan uitgegaan dat de begin- en eindvoorraden meststoffen gelijk zijn en dat er geen mest wordt af- of aangevoerd.

Stikstofgebruik dierlijke mest

Voor het bepalen van de totale hoeveelheid geproduceerde stikstof uit dierlijke mest dient de stikstofexcretie van de melk- en kalfkoeien en van de fokschapen berekend te worden (zie tabel 2).

Tabel 2: N-excretie; bepaling N-dierlijk

Diersoort	Totale N-excretie (kg)
Melk- en kalfkoeien	11.500
Fokschapen	255
Totaal	11.755

Stikstofgebruik alle meststoffen

Voor het berekenen van de hoeveelheid stikstof die meegerekend dient te worden voor het bepalen of aan de stikstofgebruiksnorm van alle meststoffen is voldaan, dient de stikstofexcretie van alle dieren meegenomen te worden (zie tabel 3). De melk- en kalfkoeien worden op dit bedrijf geweid.

Tabel 3: N-excretie; bepaling N-totaal

Diersoort	Totale N-excretie (kg)	W.c. (%)	Netto N-excretie (kg)
Melk- en kalfkoeien	11.500	35	4.025
Fokschapen	255	35	89
Volwassen paarden	238	40	95
Totaal			4.209

Fosfaatgebruik alle meststoffen

Voor het berekenen van de hoeveelheid fosfaat, die meegerekend dient te worden voor het bepalen of aan de fosfaatgebruiksnorm van alle meststoffen is voldaan, dient, net als bij het berekenen van de stikstofproductie, de fosfaatexcretie van alle dieren meegenomen te worden (zie tabel 4).

Tabel 4: P₂O₅-excretie; bepaling P₂O₅-totaal

Diersoort	Totale P₂O₅-excretie (kg)
Melk- en kalfkoeien	4.150
Fokschapen	90
Volwassen paarden	110
Totaal	4.350

Fosfaatgebruik dierlijke mest

Bij de berekening van de hoeveelheid fosfaat uit dierlijke mest, die meegerekend dient te worden voor het bepalen van de fosfaatgebruiksnorm voor dierlijke mest (alleen voor 2006 en 2007), dient de fosfaatproductie van de melk- en kalfkoeien en de fokschapen meegenomen te worden (zie tabel 5).

Tabel 5: P₂O₅-excretie; bepaling P₂O₅-dierlijk

Diersoort	Totale P₂O₅-excretie (kg)
Melk- en kalfkoeien	4.150
Fokschapen	90
Totaal	4.240